

Udgivet på *Information* (<http://www.information.dk>)

[Hjem](#) > Professor: Legen må aldrig blive et middel

Professor: Legen må aldrig blive et middel

Slut med 'krig' mellem fortalerne for fri leg og tidlig indlæring blandt småbørn, siger professor Dion Sommer. Hans nye studie viser, at børn får ringe udbytte af målstyret læring. Men Sommers studie anklages for at være for 'selektivt'

Mette-Line Thorup

23. januar 2015

Når små børnehavebørn får stukket en iPad i hænderne og bliver præsenteret for et program, hvor de skal finde de rigtige svar for at lære forskellige sproglige begreber, er det et eksempel på styret læring, der kan virke direkte modsat hensigten med at gøre små børn parate til skolen.

Et ny studie foretaget af professor i udviklingspsykologi ved Aarhus Universitet Dion Sommer af 400 internationale forskningsprojekter, viser, at den form for »instruktionspædagogik« – modsat den pædagogik, hvor den voksne tager udgangspunkt i det hele barn og den legende læring – kan være skadelig for børns indlæring.

»I det øjeblik man har en målsætning om, hvad børn skal lære og nogle programmer, hvor man trinvist følger op på de mål, går det galt, og man skader barnets læring sidenhen. Vi skal ikke længere ud ad den vej, hvor vi bruger didaktisk leg og test af, hvor børn er nået til. Det har vi set i andre lande, og det er den tendens, der er på vej herhjemme,« siger Dion Sommer, der mener, at »religionskrigen« mellem de forskellige pædagogiske retninger må slutte nu.

»Mit studie handler om, hvad der er forskningsmæssigt belæg for, er bedst for børns læring. Det handler ikke om tro eller holdninger,« siger han.

Den pædagogik, hvor for eksempel sproglige eller matematiske færdigheder leges ind gennem hverdagens gøremål eller legen, er langt at foretrække, viser studiet.

»Den frie leg, hvor pædagogerne slet ikke interesserer sig for, hvad børnene foretager sig, kan være næsten lige så skadelig som den tidlige instruktionspædagogik. Der skal være en moderat indblanding fra den voksne, der f.eks. siger, 'skal vi ikke lege cirkus i dag?'. Der sker den sproglige kommunikation gennem, at man snakker og forhandler om, hvordan man laver cirkus. Mens den matematiske læring sker, når man tæller sig frem til, hvor mange stykker pap, man skal bruge til kulisserne,« forklarer Dion Sommer.

Der er ikke noget samlet overblik over, hvor udbredt det er blandt danske daginstitutioner at bruge systematiske læringskoncepter og test til at vurdere børns sociale evner eller sproglige forståelse.

Kommunernes Landsforening tilbyder forskellige evalueringsredskaber til kommuner og daginstitutioner, der går ud på at teste og vurdere hvert enkelt barns færdigheder og kompetencer. De benyttes blandt andet, når man kontrollerer, om børn lærer dét, de ifølge læreplanerne skal for at blive skoleparate.

Tidlig start – senere tab

Det nye studie, som er omtalt i den netop udkomne bog, *Læring, dannelse og udvikling*, omhandler blandt andet forskningsprojekter, hvor man har sammenlignet førskolebørn, der har været udsat for en struktureret og tidlig indlæring med børn, hvor det pædagogiske fokus har været på det hele barn.

På tre udvalgte områder som sprogforståelse, matematik og naturfag, som er det, man senere måler i de internationale PISA-test af børns færdigheder i skolen, klarer børn, der har været udsat for styret indlæring tidligt i førskolealderen, sig dårligere.

»Det er skræmmende, at når det gælder de selvsamme mål, som man stiller op for, hvad man vil opnå med børnene inden skolestart, der opnår man det modsatte resultat. Jo tidligere man sætter ind med målrettet læring, jo dårligere resultater. I stedet for 'tidlig start – tidlig læring' får man 'tidlig start – senere tab',« siger Dion Sommer.

Urolige børn

Konsekvensen af for megen målstyret pædagogik er desuden, at børn bliver mere urolige, mister motivationen for at lære og bliver præstationsangste, påpeger Dion Sommer.

»Et langtidsstudie, der har fulgt en gruppe børn gennem 40 år, viser, at man får syv gange så mange urolige børn med adfærdsvanskeligheder hos dem, der er vokset op med tidlig målstyret pædagogik, modsat børn som er vokset op med en helhedspædagogik med legende læring i fokus,« siger Dion Sommer.

En af fortalerne for mere tilrettelagt og struktureret pædagogik og mindre fri leg, er professor ved Institut for uddannelse og forskning ved Aarhus Universitet, Niels Egelund.

Han mener, at Dion Sommer har været for »selektiv« i sin udvælgelse af de gennemgåede forskningsresultater.

»Blandt andet viser OECD's undersøgelser, at det er en fordel at starte så tidligt som muligt med indlæring. Dernæst viser undersøgelser lavet til Skolerådets formandskab, at afdækning af børns kompetencer og indsats over for det, de ikke har fået lært i dagtilbuddene, er med til at forbedre deres skoleparathed og senere skoleresultater,« siger Niels Egelund.

Brug hverdagen

Men Dion Sommer mener, at hans omfattende studie tilbageviser netop OECD's undersøgelser.

»OECD's undersøgelser som blandt andet ligger til grund for de pædagogiske læreplaner, vi har indført herhjemme, er primært foretaget af økonomer. Det er en politisk organisation, der benytter sig meget lidt af eksisterende, pædagogisk forskning. Jeg har læst de undersøgelser, Niels Egelund henviser til. De udgør en meget lille del i forhold til de langt flere undersøgelser, der konkluderer, at tidlig målstyret læring er skadeligt,« siger Dion Sommer.

I pædagogernes fagforening BUPL er man enig i, at et snævert fokus på indlæring er skadeligt for små børn.

»Der kommer rigtig mange pædagogiske koncepter fra f.eks. USA i disse år, som lægger op til, at man arbejder mere målrettet med børns læring. Det vigtige er, at det ikke må stå alene. Vi opfordrer for eksempel til, at sådan noget som sprogforståelse bliver inddraget i alt det, der foregår i et barns hverdag. Et barn lærer rigtig meget sprog, når man sidder sammen om et bord og spiser frokost og taler om, hvad man spiser, eller når man står i garderoben og tager tøj på,« siger faglig sekretær med ansvar for nul til seksårsområdet i BUPL Lasse Bjerg Jørgensen.

Kilde-URL: <http://www.information.dk/522372>